

Quaestio medica eaque therapeutica : pro primâ Apollinari laureâ consequendâ / praeside illustrissimo viro D. D. Joanne Bezac, ... ; Sub hac verborum serie. ; An chlorosi aquae Sancti Laurentii balneorum dicti. ; Quam Deo duce & auspice Deiparâ propugnabit in augustissimo Monspeliensis Apollinis fano, Joannes-Baptista Rochier, ... Die Junii 1714.

Contributors

Bézac, Jean, -1738.
Rochier, Jean Baptiste, active 1714.
Ecole de médecine de Montpellier.

Publication/Creation

Monspeli : Apud Honoratum Pech, Regis, Universitatis, Cleri & Urbis typographum, 1714.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/rm7zg3q4>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

**wellcome
collection**

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

24
QUÆSTIO
MEDICA

EAQUE THERAPEUTICA;

Pro primâ Apollinari laureâ consequendâ

P R Æ S I D E

ILLUSTRISSIMO VIRO

D. D. JOANNE BEZAC,

Regis Consiliario & Medico, nec-non in almâ Monspeliensium Medicorum Academiâ Professore Regio dignissimo, ac Prodecano plurimùm venerando.

SUB HAC VERBORUM SERIE.

An chlorosi aque sancti Laurentii balneorum dicti.

Quam Deo duce & auspice Dei-parâ, propugnabit in Augustissimo Monspeliensis Appollinis fano JOANNES-BAPTISTA ROCHIER, Argentariensis apud Vivarienses, Artium Liberalium Magister, & jam dudum Medicinæ Studiosus, Die Junii 1714.

M O N S P E L I I ;

Apud HONORATUM PECH, Regis, Universitatis, Cleri
& Urbis Typographum. 1714.

QUAESTIO

DE

...

...

...

...

...

MONSIEUR
Apud Honoratum Pech, Regis Universitatis, Clert
& Lipsis Typographum 1714

QUESTIO MEDICA. EAQUE THERAPEUTICA.

An chlorosi aquæ Sancti Laurentii balnearum dicti.

IACITO quodam naturæ decreto, idque exigente necessitate, tanto amore uterque sexus se mutuò prosequitur, ut nihil alterutri magis quàm alterius incolumitas & alacritas cordi sit; hinc communis omnium parentis interioris stimulantis legibus obsequens, in chlorosis causis, fiendi modo, naturâ & symptomatis, in hoc primo doctrinæ tentamine, me erudiendum censui, quò felicius illius affectus qui virginibus & maritatis blandientem oculis fulgorem adimit, illas invenusto colore suffundit, naturalem ipsarum indolem pervertit, & decentes lepores supprimit, convenientibus remediis progressui occurrere, & ipsum radicitus evellere queam.

Chlorosis à græcâ voce, *chloron*, quæ pallidum, aut viridè significat, variis nominibus insignitur, qualia sunt pallidus virginum color, icterus albus, febris alba & amatoria.

Optimè definitur ea cachectica corporis dispositio in quâ externæ ejus partes, præ cæteris facies pallido colore frequentius quàm virescente aut livido, nigrante aut plumbeo perfunduntur.

Hic affectus non est solis femellis proprius, ut antiqui putabant; sed utriquè sexui communis, hâc tamen differentiâ quod femellæ crebrius ei obnoxie sint quàm mares qui propter vegetiorem sanguinis fermentationem quâ fruuntur, judicium solidius quo pollent, & firmiorem solidorum & fluidorum compagem quam nacti sunt, resistunt causis morbificis quibus illæ quotidie succumbunt. Ad hæc accedit non rarò fermentum

uterinum connubium inire cum menstruis alimentorum coctioni destinatis, undè varia naturalis regiminis anomalia, quæ chlorosim inducit, vel induc- tam fovet. Non mirùm igitur puellas nobiles multò sæpius ea deturpari, quàm immaturas & vetulas. Quamvis affectus ille virgineus nuncupetur, nuptæ tamen ab ejus labe non sunt prorsus immunes, præsertim si grato veneris joco sensus rarò exhilarentur.

Causæ chlorosis aliæ sunt internæ, aliæ externæ. Internæ distinguuntur in antecedentes & conjunctas. Priores sunt salivale, stomachale, intesti- nale, pancreaticum & biliosum, plus minùsve, in chylosecos officinis, vitiata fermenta, quibus fit ut chylus crassus, acidus, viscidus, crudus, frigidus & aquosus progignatur. Posteriores sunt humores recrementitii, & excrementitii qui ex chylo mediâ fermentatione quam subit in vasis san- guiferis, & materiæ subtilis traiectione emergunt, nec-non prædictorum humorum materies quæ nondùm probè subacta illorum formam non in- duit. Quandòquidem humores contineri formalitèr in sanguine demonst- trent ratio & experientia, illud pro virili parte propugnare conabimur.

Ad causarum externarum classem reducantur omnia quæ primam alimen- torum digestionem pervertere possunt. Talia sunt crassa, cruda, dispepta, viscosa, humida, frigida alimenta, immodicus acidorum usus, incauta victus ratio, crapulæ, inter quæ aquæ frigidæ ingurgitatio ultimum locum non obtinet, calida ut liquores ardentes, piper, cinnamomum, aliaque aromata, absurdorum esus, graviora animi pathemata; paucis, quæcumque chylum per se, vel per accidens, inquinare valent. Nunc ad symptoma- tum explicationem progrediamur.

Colorem pallidum in penuriam rutilantium sanguinis globulorum, eo- rumdem submersionem, nec-non uberiores feri cum corpore mucoso per- mixturem, penuriam globulorum, in parciorem ipsorum Genesim, hanc in fermentationem imminutam ob depravatam humorum diathesim refundi- mus. Immerguntur globuli copiâ feri, & lymphæ quæ prædominium ob- tinent remissâ sanguinis fermentatione, & expresso serò è moleculis sulphu- reis, crassioribusve ad se invicem propiùs accedentibus. His solis causarum momentis nativum colorem supprimi, subalbidumque translucere, præci- pue in facie ob cutis tenuitatem & raritatem, vel pervicaces confiteri cogentur.

Sanguis perturbatus moleculis diversæ figuræ, magnitudinis, & pororum ordinis, præternaturalis fermentationis motu cietur, qui naturalem parùm excedit, quippè magna illarum pars compedibus sulphuris, & terræ impli- cata est, & vires earum quæ sui juris sunt aqueis atomis enervantur. In- terea modica quantitas fluidi cordis motivi minoris energiæ suppeditatur loculamentis villorum ejus contractilium, hinc machina princeps parvas tantummodò contractiones, & dilatationes perficere potest, in quibus perficiendis quàm in majoribus minùs temporis impenditur, sequitur ne-

cessariò pulsus parvus, & frequens, & febricula quæ amatoria dicitur ex eo quod ex vesano amore, vel viris complacendi studio interdum natales ducat. Qui autem tam blandum animi pathema deformi huic affectui ansam præbeat, non est arduum conceptu. Animâ altius in objecti oblectantis imagine defixâ, spiritus in emporio ex lege unionis retinentur, proindèque tam solida, quàm fluida suis muniis explendis imparia fiunt, & totius corporis œconomia in pejus ruit.

Membrorum gravitas ac lassitudo spontanea à spirituum & copulæ explosivæ inertia, ac paucitate, musculorum flacciditate, & sanguinis morâ oriuntur. Inertia spirituum & copulæ à seroso latice quo plus æquo diluuntur, paucitas à segniori commilitonum generatione, & difficili ipsorum, ac materiei quæ in eos facessit extricatione propter sanguinis spissitudinem. Flaccescunt musculi utrorumque vitio, nec non quantitate seri quo irrigantur illorum fibræ. Moram contrahit sanguis ob ipsius crassitiem, & imbellem cordis ictum, impertitis aliquot gradibus sui motus partibus naturali tono destitutis.

Respirandi difficultas provenit ab infarctu pulmonum vesiculas angustante qui fit à sanguine spisso ad illos celerius appellente in corporis exercitationibus, eorumque ambages lentius peragrante, communicatâ magnâ sui motûs parte laxato illius visceris parenchymati. Appellit sanguis copiosius ad pulmones dum corpus exercetur, quoniam musculorum contractione ejus circuitus acceleratur, partes intricatæ evolvuntur, spiritus sanguini passim commiscuntur, undè ejus calor intenditur, & humores sese expandunt versùs eam loci differentiam, versùs quam minorem offendunt resistantiam, cum ergò pulmones magnæ dilatationis capaces, & in thoracis vacuo sint pensiles, necesse est eos multùm infarciri. Non admissio aëre concidunt bronchiorum atque vesicularum parietes, incurvantur tubuli sanguiferi, atque adeò majori cum difficultate eos percurrit sanguis, congeruntur humores, proindèque spiritus ægrius ducitur, cui veritati non refragabitur quisquis animadverterit aëris mole, rarescientiâ, & virtute elastica tantummodò vasa dirigi, & pulmones nulli parti mollitiè secundos, si cerebrum excipiamus dilatari.

Interrupto suo per pulmones cursu, scalarum ascensu vel quovis alio gravi labore sanguis repulsum passus iter suum relegit versùs dextrum cordis thalamum, illumque denuò, depressis adhuc valvulis, superincumbente ejus portione quæ nondùm illas transcendit, subintrare nititur; quamobrem cor geminatis viribus validiorem contractionis nisum edit, insolentèrque costas ferit, en genuinam palpitationis rationem.

Supprimuntur catamenia obstructis, vel compressis incerniculis eorum secretioni dicatis, hæc obstruuntur limosa, viscidaque materia eorum meatibus incuneata, comprimuntur autem tumoribus schirrosis, aliisque. Pari modo inhibetur fluxus aliorum humorum, undè varii pullulant tumores in variis corporis visceribus.

Crura & pedes intumescunt in situ perpendiculari aut ad illum accedente, quia sanguis in illorum alterutro, motu cordis & nisu gravitatis deorsum tendit, & debili duntaxat cordis ictu sursum remeat obsistente pondere, caniculorum elatere, musculorum contractione, atque systaltico partium vicinarum motu ejus ascensum parum juvantibus, undè concrefcit, serum dimittit, partesque in tumorem œdematosum attollit. Posito autem corpore in situ horizontali, nec concurrit ad descensum cum cordis contractione pondus, nec renititur ascensui; quapropter in lecto detumescunt & crura & pedes, ad quod cubilis calor symbolum confert. Ex his patet cur facies & palpebræ tumescant noctu, tumor verò interdiu evanescat. Nocturno autem tempore palpebræ præ aliis partibus tument, propter quietem respectivam, & contextus laxitatem.

Imminuitur aut prosternitur appetitus, quod orificium ventriculi superioris, præcipua famis sedes, aliæque ejus partes propter flacciditatem, fermento stomachali, utpotè nimis plegmatico, aut viscido, nullo modo aut levitèr vellicetur ad sensationem famis excitandam.

Appetitus absurdorum procedit à grato, etsi præternaturali sapore qui pendet ab eorum & salivæ miscelâ, & eorundem cum fermento stomachali & intestinali concordia. Quædam tamen protervæ puellæ exemplo aliarum commotæ, ad sibi conciliandam, de quâ sunt semper sollicitæ, pulchritudinem, quâ procis arrideant, absque ullo voluptatis sensu absurda vorant, quibus temporis successu mutatis fermentis, delectantur. Cum contrariorum contraria sit ratio, liquet cur affectæ assueta fastidiant.

Intercepto in meningibus liquoris vitalis circulo, tument vasa, comprimuntur nervi, spirituosæ rivuli retortis undis repetunt emporium, illiusque fibras fortitèr concutiendo dolorem suscitant.

Vitiatis mensuris digestionis opus malè perficitur, generantur liquamina cruda, quæ suborto fermentationis tumultu, nervea stomachi, intestinaliumque stamina, sui expansione distrahunt, vel particulis suis rigidis pungunt, aut alio quovis modo lacescunt. Hinc stationarii milites aurâ celerius ad sacrâ palladis arcem convolant, ad hæc confederati hujus incolæ turmatim ab alto decurrunt in fibrarum carnosarum intestinalium angiportus, in cellulas fibrarum dyaphragmatis, & musculorum abdominis, cum suo commilitè strenuè colluctantur, & conjunctis viribus ingruentes hostes foras exturbant, suscitato motu peristaltico, contractis dyaphragmate, atque musculis abdominis. Non est quod longius inquiramus in causam torminum alvi, quæ non nunquam chlorosim concomitantur.

Diagnosis. Ex symptomatibus in thesi recensitis satis superque innotescit chlorosis.

Prognosis. Hic affectus inter morbos chronicos recensetur, præsertim si initio à Medicis negligatur. In principio remediis facile cedit, quia sanguis à statu naturali parum recessit, progressu verò facto difficilem admodum

modum admittit curationem, magnumque vitæ periculum portendit. Chylificatio enim magis ac magis in dies vitatur, quod fieri nequit sine maximâ sanguinis labefactione. Contaminatis humoribus, succus nutritius alendo corpori ineptus evadit, contumaces fiunt obstructiones, ingruunt morbi ipsâ chlorosi longè periculosiores, putà phtyſis, hydrops, &c. mulieres quæ hoc affectu diù laborant aut steriles fiunt, aut proles infirmas edunt, demum faciliùs aut difficiliùs extirpatur pro ægrotantium constitutione, tempore quo afficit, & symptomatum magnitudine: in sterilibus maritatis ferè inexpugnabilis est, non item in virginibus, cum experientia doceat matrimonio, mensium fluxu, & concepta prole eis valetudinem optatam prorsùs restitui.

Curatio. institutâ diætâ mediocri ex alimentis euechymis & eupeptis, quâ chylus & sanguis laudabilis progenerentur. Eligatur aër temperatus. Calidus & siccus frigidus & humidus anteponeendus est. Potus ordinarius sit ptyſanna tenuis, levitèr aperiens, & incidens, cum paucâ quantitate vini generosi, quo recreentur spiritus, & alimenta faciliùs subigantur. Ægrotantes se mediocritèr exerceant, ut humores crassi paulatim attenuentur. Somnus sit moderatus, si quidem longiùs protacto, sanguis minùs circulatur & depuratur; graviora animi pathemata evitentur, læitia quâ spiritus in universum corpus affatim distribuuntur, & fermentatio humorum adaugetur summoperè prodest. Vena brachii tundatur, si adsit plæthora, depletis enim vasis sanguis faciliùs ventilatur, ac depuratur, nec timendum indè à cachexiâ. Si tamen ægrotantes ferè sint exanguës, & valdè languidæ à phlebotomiâ abstinendum præmissâ, vel omisâ pro Medici prudentiâ venæ sectione, si nihil prohibeat propinetur emeticum quo saburra in ventriculo nidulans, & morbum fovens citò & tutò eliminetur. Si quid autem contra indicet catharticum tantummodò præscribatur. His peractis ad attenuantia, & aperientia fortiora progrediendum, qualia sunt juscula radicibus brusci, asparagi, rubiæ tinctorum, fœniculi, petroselini, foliis dentis leonis, chicorei sylvestris, eupatorii cannabini, linguæ cervinæ, pimpinellæ, agrimonix, aliisque hujusmodi alterata, quibus addi potest tartarum solubile, ne autem hujusmodi jusculorum usu vis fermentorum debilitetur aut infringatur, immiscendum identidem aliquantillum rhabbari & ferri rubiginosi in nodulo suspensorum, quibus ventriculi tonus conservetur & chylosis rectiùs procedat, inteserendæ leves purgationes ex fenna, rheo electo, & syrupo de chycoreo, aliisque ad eundem scopum tendentibus compositæ, præmissis bolo ex dracone mitigato, sale absinthii, tamarisci, & syrupo de arthemisia horâ somni deglutiendo, quo præparentur humores. Stomachica, & corroborantia, ut theriaca vetus, confectio hyacinti, non sunt prætermittenda. Martialia, utpotè quæ acida primarum viarum absorbent motu & mole exagitant sanguinem, & sicut clavus clavum trudit affixum colis & vasis capillaribus crassamen submovent apprimè

conveniunt; sed cum aquæ Sancti Laurentii apud Vivarienses, non solum primas vias everrant; sed etiam crassos & viscidos humores in vasis contentos fundant, & liquent, obstructions referent, & non aliarum thermalium instar præ suo calore nimis corpus exsiccent. Jure concludo,

Ergò chlorosi aqua Sancti Laurentii balneorum dicti.

DISPUTATURI.

PROFESSORES REGII.

R. D. Franciscus Chicoyneau,
Cancellarius & Judex.

R. D. Joannes Chastelain, *Decanus.*

R. D. Petrus Chirac.

R. D. Petrus Magnol.

R. D. Antonius Deidier.

R. D. Petrus Rideux.

R. D. Antonius Magnol, *Patris Coadjutor.*

R. D. Jacobus Chastelain, *Patris Coadjutor.*

Doctores Aggregati.

R. D. Joannes Henricus Haguenot.

R. D. Joannes Henricus Haguenot,
Patris Coadjutor.

Doctores Ordinarii.

M. Antonopus Franciscus de la
Meslangere,

M. Jacobus Franciscus Calot.

M. Sebastianus Servonnet.